

раніше в науковому обігу. Вони вперше розглянуті науковцями, і це відкриває нові перспективи для майбутніх досліджень. Усі учасники зібрання висловилися за продовження цифровізації архівно-бібліотечного інформаційного простору, удосконалення правового, наукового та методичного супроводу процесів трансформації традиційних архівно-бібліотечних технологій, розширення можливостей доступу до користування довідковим та архівно-бібліотечним апаратом як для науковців-дослідників, так і рядових користувачів.

Тетяна Коваль,
завідувачка відділу Інституту рукопису
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
кандидатка історичних наук
Алевтина Сукало,
старша наукова співробітниця Інституту рукопису
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
кандидатка історичних наук

Музична культура і музичні фонди бібліотек та архівів в умовах сьогодення

Засідання секції «Музична культура і музичні фонди бібліотек та архівів в умовах сьогодення» відбулося 6 жовтня 2021 р. у приміщенні Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, що знаходиться за адресою вул. Володимирська, 62, через коронавірусну пандемію формат участі у зібранні мав змішану форму. Багато науковців прибули на захід особисто, інші ж взяли участь через цифрову платформу Zoom.

До роботи секції долучилися фахівці з питань музикознавства, музичного джерелознавства, кіномистецтва, архівної справи, бібліографії, історії та культурології. Крім того, слухачами конференції через Zoom були студенти Ніжинського педагогічного університету імені Миколи Гоголя на чолі з кандидаткою мистецтвознавства Оленою Кавунник.

Для обговорення було представлено 22 доповіді, в яких порушувалися питання особливостей розвитку музичної культури України та зарубіжжя, збереження музичних фондів бібліотек та їх популяризації у світі. Значна увага була приділена дослідженню джерел вітчизняного музичного мистецтва, зокрема мистецької спадщини української діаспори, атрибуції музичних пам'яток, розвитку видавничої справи, атрибуції аудіовізуальних документів тощо.

Учасників зібрання привітала учена секретарка секції, кандидатка мистецтвознавства **Л. Г. Руденко**. Потім слово взяла завідувачка відділу музичних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка мистецтвознавства **Л. В. Івченко**. Вона окреслила коло питань, запропонованих до обговорення, наголосила на необхідності обговорити актуальні теоретичні і практичні проблеми популяризації української музичної культури, також відзначила суспільну значущість цифрової трансформації пам'яток музичної культури, що зберігаються у відділі музичних фондів НБУВ, та побажала учасникам плідної роботи.

Докторка мистецтвознавства, провідна наукова співробітниця відділу екранно-сценічного мистецтва і культурології Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського **Л. П. Корній**, приєднавшись до роботи секції через цифрову платформу Zoom, виголосила доповідь, в якій були порушені теоретичні проблеми музичного джерелознавства та культурології. Доповідачка детально зупинилась на особливостях класифікації джерел музичної культури та на теоретичних засадах їх дослідження. Л. П. Корній відзначила важливість створення спеціальних покажчиків музичних джерел та їх значущість для музикознавчих досліджень. До роботи секції через Zoom долучилася і докторка мистецтвознавства, професорка Академії керівних кадрів культури і мистецтв **О. Л. Зосім**. Вона розповіла про збірники українських духовних пісень, які знаходяться у цифровому форматі в мережі Інтернет. Доповідачка висловила свої міркування щодо кількості та якості оцифрованих збірників з фондів НБУВ, зокрема «Богогласників». В обговоренні її активно підтримала професорка кафедри теорії музики Львівської Національної музичної академії ім. М. В. Лисенка, докторка мистецтвознавства **О. А. Шуміліна**, яка наголосила на необхідності оцифрування також і комплектів поголосників з партесними концертами, що зберігаються в ІР НБУВ. На її думку, якщо ці комплекти будуть оцифровані, ними зможуть скористатися більше дослідників, а це може додати до репертуарного матеріалу хорових колективів нові, ще й досі невідомі твори, і таким чином збагатиться музична спадщина України.

Професорка Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, докторка мистецтвознавства **Г. В. Карась** ознайомила аудиторію з діяльністю Українського вільного університету в Мюнхені, зокрема з його бібліотечними та архівними фондами, де зберігається великий масив музичних документів, надбаних українськими митцями, яким судилося стати діаспорянами. Дотичним до порушеної теми став виступ провідної наукової співробітниці відділу зарубіжної україніки НБУВ, докторки історичних наук **Т. Д. Антонюк**, яка на основі аналізу видань, що зберігаються у відділі зарубіжної україніки НБУВ, репрезентувала здобутки музикологічної секції Української вільної академії наук (УВАН). Співавтором її доповіді виступила **В. Д. Антонова**, провідна бібліотекарка відділу зарубіжної україніки НБУВ.

Окремий напрям роботи секції становили доповіді учасників, котрі торкалися питань музичної спадщини видатних українських композиторів XVIII ст. Максима Березовського і Степана Дегтярьова. Свої думки щодо визначення авторства духовного концерту «Гласом моїм» донесла до слухачів докторка мистецтвознавства, професорка кафедри історії української музики та музичної фольклористики НМАУ імені П. І. Чайковського **Т. В. Гусарчук**. Вона привела надзвичайно переконливі аргументи щодо сумнівного авторства цього твору, на які можна спиратися у подальших дослідженнях. Водночас було заявлено, що ставити остаточну крапку у цій, ще й досі невирішеній, проблемі рано. Співавтором її цікавої доповіді виступила кандидатка мистецтвознавства, старша наукова співробітниця ВМФ НБУВ **Л. Руденко**.

Проблеми авторства двох симфоній сеньйора Beresciollo та питання джерелознавчої атрибуції Симфонії До мажор Максима Березовського порушили у своїх виступах докторка мистецтвознавства **О. А. Шуміліна** і кандидатка мистецтвознавства **Л. В. Івченко**. Навколо цих питань зав'язалася досить гаряча дискусія. Ця тема знайшла своє продовження у виступах доцента кафедри мідних духових інструментів НМАУ імені П. І. Чайковського, кандидата мистецтвознавства **В. В. Слупського** і молодшого наукового співробітника відділу міжнародної інформації та зарубіжних зв'язків НБУВ **О. В. Москальця**. Доповідь В. В. Слупського була спрямована на розкриття значення ансамблів

мідних духових інструментів у музичній культурі Італії (Середньовіччя. Ренесанс. Бароко). О. В. Москалець розповів про видання Алоїза Зенефельдера, які знаходяться у колекції графів Розумовських, що зберігається у відділі музичних фондів НБУВ. Характерно, що обидві доповіді готувалися фахівцями з використанням іноземних джерел з бібліотек світу, отриманих через мережу Інтернет.

Дослідженню та популяризації архіву композитора Левка Ревуцького, який є складовою національного культурного надбання (архів зберігається в ІР НБУВ), присвятила свою доповідь провідна наукова співробітниця відділу музикознавства та етномузикології Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського, кандидатка мистецтвознавства **В. В. Кузик**. Її цікава розповідь про долю архіву до моменту його передачі НБУВ супроводжувалася електронною презентацією надзвичайно самотутніх документів, що стосуються життя та творчості композитора. В. В. Кузик подарувала відділу музичних фондів Другу симфонію Л. Ревуцького, нещодавно видану у першій редакції 1927 р., яка до недавнього часу вважалася втраченою.

Інформативністю та змістовністю вирізнялася доповідь завідувачки сектору публікації документів відділу використання інформації документів Центрального державного кінофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного **Л. Г. Касян**. Дослідниця ознайомила аудиторію із аудіовізуальними документами, які присвячені музичній культурі ХХ ст. і зберігаються в архіві. Молодша наукова співробітниця відділу музичних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського **О. А. Цибульська** розповіла слухачам про пошук інформації для віртуальної колекції звукозаписів українських музичних колективів від початку ХХ ст. і до 1918 р., що зберігаються у музичних бібліотеках світу.

Підвищений інтерес у присутніх викликала доповідь старшої наукової співробітниці відділу ретроспективної бібліографії Державної наукової установи «Книжкова палата України ім. Івана Федорова» **А. С. Хайло**, в якій було розглянуто рецензії на збірники пісенного фольклору, що друкувалися на сторінках критично-бібліографічного часопису «Книгарь». Хоровій сакральній-музичній творчості Мирослава Скорика на тексти Тараса Шевченка присвятив свою доповідь старший викладач Київського Національного університету культури і мистецтв, кандидат мистецтвознавства **І. В. Тилик**. Увагу аудиторії привернула доповідь молодшої наукової співробітниці відділу музичних фондів НБУВ, кандидатки мистецтвознавства **І. С. Куркової**, в якій йшлося про інтерпретацію вербального тексту у романсі Сергія Рахманінова на слова Тараса Шевченка у перекладі Олексія Плещєєва «Полюбила я на печаль свою». На завершення доповідачка влаштувала учасникам секції прослуховування цього чудового музичного твору.

Учасники зібрання, які з певних причин не прибули на секцію, або не виступили через брак часу, свої доповіді змогли викласти у тезах, опублікованих на сайті НБУВ. Йдеться про матеріали: професорки кафедри загального та спеціального фортепіано НМАУ імені П. І. Чайковського, докторки мистецтвознавства **К. І. Шамаєвої**, аспірантки кафедри теорії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка **Т. В. Петришиної**, доцентки кафедри історії української музики та музичної фольклористики НМАУ імені П. І. Чайковського, кандидатки мистецтвознавства **О. Ю. Волосатих**, доктора технічних наук, професора, член-кореспондента НАН України **А. А. Крючина**, старшого наукового співробітника Інституту проблем реєстрації інформації НАН України, кандидата технічних наук **І. В. Косяка**, наукової співробітниці Інституту проблем реєстрації інформації НАН України **Л. І. Єгупової**, аспірантки кафедри історії української музики та музичної фольклористики НМАУ

імені П. І. Чайковського **Д. В. Чамахуд**, наукового співробітника музею МТМКУ, кандидата мистецтвознавства **А. О. Кармазіна**, старшої наукової співробітниці державного архіву друку Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова» **Л. В. Дояр**, наукової співробітниці ВМФ НБУВ **І. В. Савченко**, наукової співробітниці ВМФ НБУВ, кандидатки педагогічних наук **І. В. Дубровіної**, молодшої наукової співробітниці ВМФ НБУВ **С. А. Літвінової**, молодшої наукової співробітниці ВМФ НБУВ **Є. В. Кожушко**, молодшої наукової співробітниці ВМФ НБУВ **О. А. Макогон** та ін.

Загалом, робота секції пройшла в атмосфері продуктивного діалогу та плідного обміну думками. Всі учасники зібрання одностайно висловились за подальшу співпрацю та спілкування, за створення спільних проєктів, побажали бібліотекам, архівним установам сил, наснаги, гідного фінансування для представлення своїх фондів у цифровому форматі на сайтах бібліотек, для якомога повнішого задоволення інформаційних потреб користувачів.

Лариса Івченко,

завідувачка відділу музичних фондів ІК НБУВ,
кандидатка мистецтвознавства

Людмила Руденко,

старша наукова співробітниця НБУВ,
кандидатка мистецтвознавства

Святе Письмо в українській рукописній та друкованій традиції: тиражування, рефлексії, інтерпретації. До 440-річчя виходу друком Острозької Біблії 1581 р.

6 жовтня 2021 р. в рамках Міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. Від управління ресурсами до – управління знаннями» у відділі стародруків та рідкісних видань Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського відбувся круглий стіл, присвячений 440-річчю виходу друком Острозької Біблії (1581). Тема, яка об'єднала учасників зібрання, – «Святе Письмо в українській рукописній та друкованій традиції: тиражування, рефлексії, інтерпретації».

Під час роботи круглого столу виступило вісім доповідачів, котрі поділилися з присутніми колегами своїми творчими напрацюваннями. Першою взяла слово завідувачка відділу стародруків та рідкісних видань Інституту книгознавства НБУВ, кандидатка історичних наук **Н. П. Бондар**. Вона наголосила на непересічності значення Острозької Біблії 1581 р., ювілей від часу публікації якої відзначається цього року на державному рівні. Попри увагу до визначної пам'ятки відчутний брак збереженої до сьогодні інформації про перших власників книги, коло її читачів, раннє сприйняття острозького тексту, історію його підготовки й друку. Дослідниця зупинилася на особливостях примірника Біблії з рукописними маргіналіями В. Зенковича Тихинського. Аналіз його читачьких нотаток разом з біографічними відомостями про дописувача послужив джерелом унікальної інформації про практичне освоєння повного тексту Святого Письма сучасником публікації, людиною світською, протестантського віросповідання, шляхтичем та